

שם המחקר : הורות למתבגר עם לקות אינטלקטואלית בעדה הדרוזית:

השוואה בין הורים דרוזים למתבגרים עם לקות אינטלקטואלית לבין הורים דרוזים למתבגרים ללא לקות

אינטלקטואלית במדדים לחץ, תחושת קוהרנטיות ותקווה

שנה : 2014

מק"ט : 616

שם החוקר : מהא נאטור

שם המנחה : ד"ר איריס מנור- בנימיני

שם רשות המחקר : אוני' חיפה

עבודת גמר מחקרית (תיזה) המוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת תואר "מוסמך האוניברסיטה"
בחוג לחינוך מיוחד, הפקולטה לחינוך.

מגבלות המחקר

למחקר זה מגבלות אחדות שיש לציין;

- מגבלה אחת קשורה לעובדה שהמחקר התמקד בבדיקה בנקודת זמן אחת בלבד (מחקר רוחב). מגבלה אחרת קשורה לעובדה שמדובר בשאלונים לדיווח עצמי וייתכן וחלק מההורים התקשה לענות על השאלות. למרות שפרטי הקשר של החוקרת נמסרו להורים והם הוזמנו ליצור קשר, מעט מאוד הורים פנו.
- כמו כן, נבדקו מדדים חשובים (לחץ, קוהרנטיות ותקווה) תוך ויתור על מדדים מרכזיים נוספים אשר עשויים לשפוך אור על התמודדות הורים, מדדים כמו דיכאון, קבלה, אמונה, אופטימיות ועוד, וכן מדדים הקשורים לילד המתבגר כמו בעיות התנהגות אשר בכמה מחקרים נמצאו קשורות להתמודדות הורים (Baker et al., 2005; Lopez et al., 2008; Rowbotham et al., 2011).

למרות מגבלותיו של מחקר זה, המחקר מהווה חשיפה ראשונה לעולמם של הורים למתבגרים עם ל"א בעדה הדרוזית וממצאיו מצביעים על חשיבות הנושא ועל הצורך במחקרי המשך.

המלצות למחקר המשך

- המחקר הנוכחי בדק את ההבדל בין הורים למתבגרים עם ל"א לבין הורים למתבגרים ללא ל"א בעדה הדרוזית במדדים הרגשיים: לחץ, קוהרנטיות ותקווה. המדדים שנבדקו הם רלוונטיים להבנת התמודדות הורים לילדים עם לקויות, יחד עם זאת ישנם מדדים מרכזיים נוספים שלא נבדקו, כמו קבלה, דיכאון, משאבי התמודדות פורמליים ובלתי פורמליים, השפעת האמונה על התמודדות ההורים ועל קבלת הילד וכן מדדים הקשורים לילד, כמו בעיות התנהגות וקשיי הסתגלות. רצוי לבדוק מדדים אלה במחקרים עתידיים ולנסות להבין את השפעתם על התמודדות הורים בעדה הדרוזית.
- מחקר זה התמקד בגיל ההתבגרות מתוך חשיבה כי מדובר בתקופת גיל משמעותית ומורכבת למתבגר ולהוריו. חשוב שמחקרים עתידיים יבחנו התמודדות הורים לילדים צעירים עם ל"א וכן יבחנו התמודדות הורים למבוגרים עם ל"א בעדה הדרוזית.
- במחקר זה לא נמצא הבדל בין אבות לאימהות במדדי לחץ, קוהרנטיות ותקווה. בספרות ישנם ממצאים סותרים באשר להבדל בין אבות לאימהות. מחקרים מסוימים מצאו הבדלים בין שני המגדרים בכמה מדדים פסיכולוגיים, כמו לחץ, דיכאון וקבלה (Olsson & Hwang, 2008; Olsson et al., 2008), בעוד שמחקרים אחרים לא מצאו הבדל (Rowbotham et al., 2011; Seltzer et al., 2011). חשוב שמחקרים עתידיים יתמקדו בהשוואה זו ויוסיפו לידע הקיים בספרות.
- במחקר זה ההתמקדות היא באבחנה של ל"א מתוך החסך הקיים בספרות באשר להתמודדות הורים לילדים עם ל"א בעדה הדרוזית. חסך דומה קיים לגבי התמודדות הורים לילדים עם אבחנות אחרות כמו סכיזופרניה, אוטיזם ועוד. מחקרי המשך עשויים להתמקד בהתמודדות הורים לילדים עם אבחנות אלה ואחרות בעדה הדרוזית.
- מחקר זה התמקד בעדה הדרוזית בשל האמונות והערכים המשותפים לרוב בני העדה המשפיעים על התמודדות עם לחצים ועם אירועי חיים מאתגרים. במחקר קיימת השוואה תוך-תרבותית בין הורים למתבגרים עם ל"א לבין הורים למתבגרים ללא ל"א בעדה הדרוזית. מחקרים נוספים עשויים להתמקד בהשוואה בין-תרבותית תוך בחינת התמודדות הורים לילדים עם לקויות מתרבויות שונות. זאת על מנת להבין לעומק את הכוחות המשפיעים על התמודדות ההורים בכל תרבות ולחדד את הבנת השונה והדומה במטרה לבנות תכניות התערבות רלוונטיות ומותאמות מבחינה תרבותית.

- בחינת הדומה והשונה בין תרבויות והתייחסות ממוקדת תרבות עשויות לאפשר לחוקרים להבין טוב יותר את המתח בין אמונה, ערכים ודת לבין תהליכי מודרניזציה וחשיפה לתרבות המערב, מתח המאפיין את העדה הדרוזית וייתכן גם מיעוטים נוספים בישראל. דבר זה יכול לאפשר הבנה טובה יותר להתמודדות הורים לילדים עם לקויות.
- ולבסוף, מומלץ לבנות תכנית התערבות מותאמת תרבותית ומבוססת מחקר, אשר תיקח בחשבון את המאפיינים הייחודיים של העדה הדרוזית ותאפשר להורים להתמודד עם לחצים, בייחוד עם הלחץ ההורי ולהגביר את תחושת הקוהרנטיות והתקווה.

- לפריט המלא
- למאגר המחקרים של קרן שלם
- למאגר כלי המחקר של קרן שלם